

LATINSKÁ PRÓZA HISTORICKÁ A CESTOPISNÁ

KRONIKA FRANTIŠKA PRAŽSKÉHO

Kronikář František se narodil kolem roku 1290; vzdělání nabyt v Praze nebo na Vyšehradě. R. 1323 byl v Římě, patrně na studiích. Později se stal kaplanem biskupa Jana IV. z Dražic. Zemřel – podle neověřeného tvrzení – r. 1362.

R. 1341 začal psát latinsky na žádost biskupa Jana IV. kroniku o třech knihách; své vypravování navázal na dějepisné záznamy, které byly při pražském kostele až do r. 1282 (potud sahali pokračovatelé Kosmovi). Základem mu byla kronika Zbraslavská (v. zde str. 238n), kterou obměňoval a krátil; vedle toho užil zpráv Letopisů českých, Příběhů krále Přemysla Otakara II. a kroniky Dalimilovy. V jeho kronice jsou některé samostatné a velmi cenné přídávky, zejména třetí kniha, probírající léta 1333-1353, přináší hojně zpráv úplně nových.

Známe dvě recense kroniky. První zpracování (začaté r. 1341 a skončené následujícího roku) věnoval František svému příznivci biskupu Janovi IV. Později, asi v letech 1353-1354, kroniku přepracoval a věnoval ji císaři Karlu IV. Toho však nemohla uspokojit zvláště pro četné útoky na jeho otce Jana Lucemburského. Proto bylo později uloženo Benešovi z Weitmile, aby ji přepracoval „podle úmyslu pana císaře“.

Naše ukázky se týkají života a působení biskupa Jana IV. z Dražic.

JAK BYL PAN JAN IV., PRAŽSKÝ BISKUP DVACÁTÝ SEDMÝ,

ZVOLEN ZA BISKUPA A POSVĚCEN

Cenu věcem dodává jejich vzácnost; pročez není v církvi boží nic cennějšího a nic žádoucnějšího nad dobrého a užitečného pastýře a biskupa, který jako anděl boží osvěcující, očisťující a dovršující vede své poddané na cestu věčné spásy, staraje se o ně a rozhoduje v tom, co se přímo týká duše i těla. A o takovém se

5 rozumějí ona slova evangelia: „Věrný služebník a rozumný, kterého ustanovil Pán nad svou čeledí.“ Z úradku tedy božské milosti ctihodný otec, pan Jan IV., pražský biskup dvacátý sedmý, syn pana Řehoře z Dražic, za vlády nejjasnějšího knížete, pana Václava II., českého a polského krále šestého, léta Páně tisícího třístého

10 prvního byl zvolen pražským biskupem. Při jeho volbě král se šlechtou království, kněžstvem i lid, blahopřejíce si a jásající, vzdávali králi nebes přehojné díky. A udělil pan král zvolenému biskupovi zlatý prsten s drahocenným kamenem smaragdovým v hodnotě osmi set hřiven a jím byl při svém posvěcení ozdoben od ordináře. Řekl také králi Oldřich, probošt pražský: „Poněvadž pan biskup pražský může volně lovit v královských lesích, nechť dovolí Vaše Výsost, abych já se postaral

15 o zvěřinu k slavnosti zvoleného biskupa.“ Jemu však odvětil král: „My sami osobně